



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae  
doctissimorum virorum

**Baluze, Etienne**

**Parisiis, 1677**

XXII. Anonymi scriptoris responsio ad capitula Archiepiscopi regni  
Francorum missa à Karolo M. anno Christi DCCCXI.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-22974**

tenus verò auctoritas firmior habeatur, de anulo nostro subter sigillavimus.

Gilbertus ad vicem Radoni recognovit & subscripsit.

Data in mense Marcio anno xv. & xviii. regni nostri. Actum Aquilgrani palatio nostro in Dei nomine feliciter. Amen.

## X X.

Præceptum Karoli M. pro monasterio Cormaricensi.

*Præceptum Domni Karoli Regis, quod fecit rogante Magistro Albino, ut duæ naves sine teloneo per regnum ejus monachis sancti Pauli concederentur.*

An. 800.  
Ex chartulario S. Martini Turonensis.

**K**arolus gratia Dei Rex Francorum & Longobardorum ac Patricius Romanorum omnibus Episcopis, Comitibus, Domesticis, Vicariis, Centenariis, seu reliquis fidelibus nostris presentibus & futuris. Notum sit quia petitiones dilectissimi fidelis nostri Albini venerabilis monasterii sancti Martini, ubi ipse pretiosus corpore requiescit, Abbas taliter concessimus, ut monachi qui sub regula sancti Benedicti conversari videntur in monasterio quod est constructum in honore sancti Pauli Apostoli in loco qui dicitur Cormaricus licentiam haberent naves duas per Ligerim fluvium & Meduanam sive Sartam & Ledum vel Viennam huc illucque pro necessitatibus dirigendi, & nullum teloneum neque de sale neque de ullis quibuslibet rebus in ullo omnino loco ipsi aut eorum homines solvere aut dare debeant. Propterea presentem auctoritatem fieri iussimus, per quam perpetualiter jubemus ut neque vos neque juniores seu successores vestri memorato venerabili viro Albino Abbati aut successoribus suis, sive monachis, aut hominibus eorum de supra scripto monasterio sancti Pauli pro ipsis navibus inquietare aut calumniam generare nec teloneum aut ripaticum ab eis nec salvaticum nec portaticum nec ullas redhibitiones requirere aut exactare ullo modo præsumatis, sed ad illum sanctum locum Cormaricum & ad fratres ipsos in elemosyna nostra nostris futurisque temporibus perpetualiter proficiat in augmentis. Et ut hæc auctoritas firmior habeatur & per tempora melius conservetur, de anulo nostro subter sigillati iussimus.

Genasius ad vicem Hercembaldi firmavit.

Data 1 v. Nonas Junij anno xxxi. & xxxiv. regni nostri.

Actum Turonis in monasterio sancti Martini.

## X X I.

*Præceptum Ludovici Regis Aquitanorum de navibus sancti Pauli.*

An. 807.  
Ex eodem chartulario.

**L**udovicus gratia Dei Rex Aquitanorum omnibus Episcopis, Abbatibus, Comitibus, Domesticis, Vicariis, Centenariis, seu reliquis fi-

delibus nostris presentibus feliciter & futuris. Notum sit quia concessimus Friderigo Abbati ex monasterio sancti Martini, ubi ipse corpore requiescit, ut monachis Cormaricensis monasterii, qui monasticè sub regula sancti monachorum patris Benedicti degere videntur, liceat duas naves, vel quotquot fuerint sibi necessarie, per omnia flumina in regno nostro Deo propitio discutentia absque ulla consuetudine propter suas necessitates dirigere. Ad cujus concessionis auctoritatem corroborandam hoc præfens fieri iussimus præceptum, per quod imperiali auctoritate jubemus ut nullus nostrorum presentium sive futurorum in hac regali sanctione audeat illis in aliqua parte contradicere. Et ut majorem habeat in se hoc præceptum vigorem, anuli nostri impressione sigillari iussimus.

Data vii. Idus Aprilis anno xxvii. regni nostri. Actum Cassanogelo palatio in Dei nomine feliciter. Amen.

Albo ad vicem Helizachar scripsi.

## X X I I.

*Anonymi scriptoris responsio ad capitula Archiepiscopi regni Francorum missa à Karolo M. anno Christi DCCCXI.*

**H**æc sunt causæ quas Dominus Imperator Augustus nobis ad utilitatem semper sanctæ Ecclesiæ per sacram suam mandavit epistolam.

**I. CAP.** Quomodo vel qualiter unusquisque Dei sacerdos plebem sibi à Deo commissam instruatur, prædicat, atque gubernat.

**R E S P.** Nos igitur populum nobis commissum juxta nostram exigui intellectus scientiam prædicamus & ammonemus sicut sancti jam nobis patres per illorum reliquerunt exempla, Augustinus, Cyprianus, Hieronymus, Ambrosius, Gregorius, Ephraim, Cassianus, Cassiodorus, ceterique usque modo verbi Dei prædicatores. Primum ineffabilem sanctam sacramque Trinitatem credant, fidem dogmæque ejus fideliter intelligant. Et quod debile est in Christi grege cum omni mystico foverimus medicamine, & quod sanum est favente Christi gratia cum omni lactea doctrina apostolica cupimus custodire. Et pro hoc hic plus non loquimur, ne sanctum prolixus offendant synodum sermo.

**II. CAP.** De omni sancti mysterio baptismatis \* quo ordine debemus celebramus. \* si

**R E S P.** Baptisum Græcè, Latine tinctio dicitur. Et ob hoc tinctio nominatur quia ibi homo Adæ de peccato fulcatur. Et hæc sunt sanctæ Ecclesiæ sacramenta, baptismum, chrisma, corpus & sanguis Christi. Et ideo sacramenta dicuntur, quamvis corporaliter acta sint \* aliquid divinitus \* quia significant. Et baptismi mysterium non aliter est nisi sub Trinitatis designatione Patris & Filij & Spiritus sancti. Sicut enim in tribus testibus omne verbum, ita hoc sacramentum ternarius firmat numerus. Et propterea infans ter mergitur in sacro fonte ut sepulturam triduanam Christi trina demersio mysticè designaret. & ab aquis elevatio Christi resurgens instar est de sepulcro. Et prop-

T T et iij

An. 811.  
Ex schedis v. c. Jacobi Sirmondi.

terea hoc sacratissimum non celebratur mysterium nisi in Pascha & Pentecosten, id est, in veneratione resurrectionis saluatoris & descendens super Apostolos Spiritus sancti. Et inde post lavacrum unguento linitur regio, hoc est, chrismate. Chrisma enim Græcè, unctio Latine dicitur, ex cuius nomine Christus nominatur, inde Christiani. Nam sicut ex baptismo remissio peccatorum largitur, ita per unctioem sanctificatio sancti Spiritus adhibet: quia hoc antiqua tribuit auctoritas ut de chrismate Reges & sacerdotes ungerentur ex quo Aaron à Moyse unctus est.

III. CAP. Cur catechumenus fit, & cuius lingue, & quid interpretatur.

RESP. Catechumenus Græcè, auditor Latine dicitur. Et ab hoc auditor nominatur dum de gentilitate per Dei ministracionem Verbi in corpus unitur Ecclesie. & gentilis dicitur quasi ita genitus, nec tunc illa est inibus doctrina. Propterea in sanctæ matris Ecclesie gremio catechumenus aliter agit. Audiat ac discat antequam ad sacrum accedat fontem mystica Christianæ religionis sacramenta. Et tunc discit fidem sanctæ Trinitatis & symbolum & cetera quæ Christiani ammonet catholica lex.

IV. CAP. De scrutinio ecclesiastico, cur scrutinium fit, & quo tempore, & quid est scrutinium.

RESP. Scrutinium à scrutando dicitur, quia tunc scrutandi sunt catechumeni si rectam jam noviter fidem symboli eis traditam firmiter tenent. *Defunt heic plurima.*

### XXIII.

*Precaria Canoniconum Viennensium in gratiam Silvij & Didane conjugum.*

An. 114.  
Ex char-  
lario Eccle-  
siae V. cen-  
sura.

**A** Mabilis & diligendos nobis Silvij & conjugæ suæ Didane, nos in Dei nomine congregatio sancti Mauricii Ecclesie Viennensis. Dum vestra fuit petitio, unâ & per consensu Domno & seniore nostro Barnardo vocato Archiepiscopo, nostra & ipsius decrevit voluntas ut nos vobis aliquid de rebus Ecclesie sancti Mauricii, qui ad ipsa canonica pertinent, pro beneficio nostro concedere deberemus. quod ita & fecimus. Propterea concedimus vobis res illas quas bonæ memoriæ Orsius Archiepiscopus & Aldo Presbyter germanus suus per eorum epistolas ad ipsa casa Dei sancti Mauricii vel ad ipsa canonica Clericorum visi fuerunt concedere. Propterea concedimus vobis illas res quæ sunt in pago Vellais in loca nuncupantes in Turmaciaco & in Fiscali & in Buzarolas & in Bataliaco. Et cedimus vobis illas res quæ fuerunt de parte Aldone, quæ sunt in pago Lugdunense, in culte cui vocabulum est in Doaciaco, qui per extromenta cartarum ad ipsa casa Dei sancti Mauricii concessa fuerunt, ipsa vobis pro beneficio nostro ad usufructuario jure concedimus, id est, in ædificiis, casis, calaricis, hortis, arvis, vineis, pratis, pascuis, silvis, decimis, rivis, fontibus, arboribus pomiferis & impomiferis, aquis, aquarumve decursibus, acessisque omnibus, omnia & ex omnibus in quibus

dici aut nominare potest, ipsas supra scriptas res vobis usufructuario jure concedimus, ita ut annis singulis à parte sancti Mauricii vel ad ipsam congregationem Clericorum ad festivitatem sancti Mauricii in argentum solidos 111. dare debetis; & dum ipso censu de deritis, ipsas res in usufructuario jure, ut quicquid ibidem elaborare aut acquirere poteritis, hoc ad vestrum profectum habere & dominare debeatis absque ulla dominatione, & hæc præstaria nostra per quinquennium renovetur stipulat, pro omni firmitate. Actum Viennæ publicè. Ego Iudrannus Clericus hanc precaria ista scripsi die dominico in mense Maio in anno xxxiiii. regnante Domno nostro Karolo Imperatore in anno xli. renovans Imperator, Indictione præsentè, In Christi nomine Rotbertus Presbyter, Vvalbertus Presbyter, Martinus Subdiaconus.

*Erratum heic est in numeris. Aut enim legendum est anno xli. v. regnante, aut anno 11. renovans. Huc autem magis inclinatur animus ut censum annum regni conjungendum esse cum anno duodecimo imperij.*

### XXIV.

*Præceptum Ludovici pij de confirmatione privilegiorum Ecclesie Viennensis.*

**I**N nomine Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi. Hludovicus divina ordinante providentia Imperator Augustus omnibus Episcopis, Abbatibus, Ducibus, Comitibus, Vicariis, Centenariis, Actionariis, Missis nostris discurrentibus, vel cunctis fidelibus sanctæ Dei Ecclesie & nostris præsentibus scilicet & futuris, Notum sit quia si sacerdotum ac servorum Dei petitionibus, quas nobis pro suis necessitatibus innotuerint, ad effectum perducimus, non solum regiam consuetudinem exerceamus, verum etiam ad beatitudinem & retributionis mercedem talia nobis facta profutura confidimus. Proinde comperiat omnium fidelium nostrorum industria præsentium scilicet & futurorum qualiter vir venerabilis Bernardus Viennensis civitatis & sancti Mauricii martyris Ecclesie Præful veniens ad nos derulit nobis præceptiones Regum antecessorum nostrorum, in quibus invenimus insertum quomodo ipsam sedem cum cellulis vel rebus ibidem aspicientibus sub plenissima defensione & emunitatis tuitione habuissent. Petit namque nobis pro firmitatis studio ut circa ipsum sanctum locum pro mercedis nostræ augmento demum similia concedere & confirmare deberemus. Cujus petitioni denegare nolimus, sed reddita in omnibus & præsentis & futuri fideles sanctæ Dei Ecclesie & nostri concessum atque perpetuo confirmatum à nobis esse cognoscant. Insuper etiam placuit nobis ibidem cellulam sancti Symphoriani, olim exinde abstractam, cum omnibus rebus ibidem aspicientibus reddere. Reddimus etiam ibi quandam villam quæ vocatur Fasiana, quam volumus ad susceptionem peregrinorum & alimonia pauperum ibidem futuris proficere tempo-

An. 114.  
Ex char-  
lario Eccle-  
siae Viennensis.

An. 114.  
Ex char-  
lario A  
chiepiscopi  
Narbon  
su.